تازه‌های اقتصاد
چهارشنبه ۲۴ تیر ۱۴۰۵ شماره ۷۵

نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان همچنان بالاست
چهره دانشگاهی بازارکار
(صفحه ۲)

صورت‌های مالی شرکت ملی انفورماتیک تصویب شد
(صفحه ۳)

پشت پرده حاشیه‌های ارز اربعین

در روزهای گذشته، فروش ارز اربعین با انتقادهایی درباره قیمت دینار و تفاوت آن با بازار آزاد همراه شد. با این حال، بررسی سازوکار عرضه ارز نشان می‌دهد بخش مهمی از این انتقادها به نحوه اجرای طرح در روزهای ابتدایی بازمی‌گردد؛ در حالی که تغییر شیوه تأمین ارز، بیش از آنکه با هدف ارزان‌فروشی باشد، برای حذف رانت و کاهش تقاضای غیرواقعی طراحی شده است.

در روز نخست عرضه، یکی دو بانک عامل دینار عراق را با نرخ حدود ۱۲۷ تومان به فروش رساندند؛ نرخی که از بازار آزاد بالاتر بود و انتقاداتی را به همراه داشت. اما از روز بعد نرخ عرضه به حدود ۱۱۹ تومان کاهش یافت. لازم به ذکر است که ارز توسط خود بانک‌ها تامین شده بود و بانک مرکزی دخالتی در این فرآیند نداشته است. در ادامه اما بانک مرکزی اعلام کرد مابه‌التفاوت پرداختی خریداران اولیه باید از سوی بانک‌های عامل به آنها بازگردانده شود. بنابراین اختلاف قیمت، ناشی از اجرای اولیه طرح بوده و قرار نیست هزینه آن بر دوش متقاضیان باقی بماند.

یکی از نکاتی که در بسیاری از انتقادها کمتر مورد توجه قرار گرفت، تفاوت سازوکار امسال با سال‌های گذشته است. برخلاف تصور عمومی، بانک مرکزی امسال مستقیماً ارز اربعین را عرضه نکرده است. طبق دستورالعمل جدید، بانک‌ها و صرافی‌های مجاز از منابع ارزی خود و با نرخ توافقی اقدام به فروش دینار می‌کنند.

تغییر سیاست ارزی اربعین، ریشه در تجربه سال‌های گذشته دارد. آمارها نشان می‌دهد در سال ۱۴۰۲ حدود ۳۰۰ هزار نفر و در سال ۱۴۰۳ نزدیک به ۵۰۰ هزار نفر پس از دریافت ارز اربعین، از کشور خارج نشدند.



یادداشت روز

زنان؛ ظرفیت مغفول رشد اقتصادی ایران



معصومه آقاپورعلیشاهی
مشاور رئیس جمهور در امور اقتصادی

اقتصاد ایران امروز در یکی از حساس‌ترین مقاطع چند دهه اخیر قرار گرفته است. فشارهای ناشی از تحریم‌ها، محدودیت‌های مالی، نوسانات بازار ارز، کاهش سرمایه‌گذاری، جنگ ۱۲ روزه و اختلال در زنجیره‌های تامین موجب شده است که هر واحد سرمایه انسانی برای رشد اقتصادی کشور اهمیت راهبردی پیدا کند. در چنین شرایطی، کاهش مشارکت اقتصادی زنان صرفا یک مسئله بازار کار نیست، بلکه به‌طور مستقیم بر رشد تولید ناخالص داخلی، بهره‌وری، سرمایه‌گذاری و صادرات غیرنفتی اثر می‌گذارد.

در اقتصادهای پیشرو، سرمایه انسانی مهم‌ترین موتور رشد است. کشورهایی که زنان را در متن سیاست‌های اقتصادی قرار داده‌اند، امروز سهم بیشتری از تجارت جهانی، اقتصاد دیجیتال و صادرات خدمات را در اختیار دارند. در مقابل، اقتصادهایی که از ظرفیت نیمی از جمعیت خود استفاده نمی‌کنند، ناگزیر هزینه آن را در قالب کاهش رشد، افت بهره‌وری و کاهش رقابت‌پذیری می‌پردازند.

بر اساس داده‌های منتشرشده، نرخ مشارکت اقتصادی زنان در ایران در مقایسه با بسیاری از کشورهای منطقه پایین است. در حالی که این نرخ در ترکیه حدود ۳۷ درصد، در عربستان سعودی بیش از ۳۵ درصد، در امارات متحده عربی حدود ۵۵ درصد، در جمهوری آذربایجان حدود ۶۵ تا ۶۸ درصد و در کانادا بیش از ۶۴ درصد است، ایران همچنان فاصله قابل توجهی با این استانداردها دارد.

ادامه مطلب را در لینک بخوانید

هیأت عالی بانک مرکزی «برنامه اصلاح ساختار مالی بانک سپه» را تائید کرد

ضوابط خرید ارز اسکناس و حواله اشخاص اصلاح شد

اعلام شرط بخشودگی جرائم مالیات بر ارزش افزوده سال ۱۴۰۴

قیمت نهایی بلیت پروازهای اربعین اوایل هفته آینده اعلام خواهد شد

نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان همچنان بالاست

چهره دانشگاهی بازارکار

امروز مهارت‌های آموزشی با نیاز بازارکار فاصله زیادی دارد. در دانشگاه‌ها هنوز رشته‌هایی بسیار قدیمی و غیرکاربردی آموزش داده می‌شود و جای رشته‌های به روزتر مانند تحلیل داده، برنامه‌نویسی یا مدیریت پروژه در نظام آموزش عالی ایران خالی است.

از طرفی بعضی از رشته‌های دانشگاهی مثل عمران یا حقوق، هر سال ورودی‌های بسیار زیادی دارد در حالی که بازارکار این رشته‌ها به مرز اشباع رسیده و تعداد دانشجویان جذب شده بسیار بیشتر از نیاز بازارکار است.

هنوز وقتی دانش آموزان برای انتخاب رشته دانشگاهی اقدام می‌کنند، نیاز بازارکار و آینده شغلی آن را در نظر نمی‌گیرند. در این میان جای راهنمایان و اساتیدی که در موسسات کمک آموزشی به این بخش مهم در چگونگی انتخاب رشته ورود کرده و داوطلبان را راهنمایی کنند؛ خالی است.

نزدیک ۸ میلیون فارغ التحصیل دانشگاهی در کشور داریم که حدود ۹۰۰ هزار نفر از آنها بیکار هستند و ۷ میلیون و ۱۰۰ هزار نفر دارای شغل. اما نکته قابل اعتنا آنکه از بین این ۷ میلیون نفر فقط بخش کوچکی در مشاغل مرتبط با رشته تحصیلی خود فعالیت می‌کنند. دلیل این پدیده را باید در فاصله زیاد بین سیستم آموزشی با نیازهای بازارکار دانست.

رشته‌های مهندسی همچنان بین پرطرفدارترین رشته‌های انتخابی دانشجویان است. در زیرمجموعه این رشته مهندسی ساخت و ساز بیشترین تعداد را دارد. تعداد شاغلان ساخت و ساز بنا بر اظهار مرکز آمار ایران در سال ۱۴۰۳، ۱.۹ میلیون نفر بوده است. اما شاغلان این رشته‌های مهندسی مثل عمران، مکانیک یا برق، فارغ التحصیلان بالایی ندارد و تنها بخشی از این شاغلان در رشته‌های تخصصی مهندسی تحصیل کرده‌اند.پس از این رشته نیز مدیریت بازرگانی، علوم اداری و حقوق با ۱.۸ میلیون نفر شاغل، رتبه دوم در گروه رشته‌های مختلف را دارد. این گروه نیز بیشترین تعداد فارغ‌التحصیل را دارد، اما تطابق شغلی آنها با تحصیلات بسیار پایین است، چراکه بازارکار ظرفیت جذب محدودی برای این رشته‌ها دارد.

در بخش بهداشت و درمان می‌توان گفت بیشترین انطباق تحصیل و شغل وجود دارد. ۵۰۸ هزار نفر فارغ‌التحصیل در حوزه سلامت مشغول به کار هستند که ۷۳.۲ درصد آنها یعنی ۳۲۷ هزار نفر، در حوزه سلامت و مددکاری اجتماعی مشغول به کار هستند.

این بیشترین درصد انطباق تحصیل و اشتغال در کشور است که نشان می‌دهد که نظام آموزشی پزشکی و پرستاری به‌خوبی با نیازهای جامعه هماهنگ است.

۲۰۷ هزار و ۱۳۰ نفر فارغ‌التحصیل در رشته کشاورزی و منابع طبیعی وجود دارد، اما فقط ۳۹ هزار و ۴۲۳ نفر از آنها در حوزه تخصصی خودشان شاغل هستند. یعنی ۱۹ درصد از فارغ التحصیلان. ساختار سنتی و غیرمکانیزه کشاورزی ایران از جمله دلایل این عدم انطباق عمیق است.



برترین‌های گروه صنعت پرداخت کدام نمادها هستند؟

صنعت پرداخت به مجموعه‌ای از شرکت‌ها، نهادها، زیرساخت‌ها و فناوری‌هایی گفته می‌شود که امکان انتقال وجوه و انجام تراکنش‌های مالی را میان افراد، کسب‌وکارها و سازمان‌ها فراهم می‌کنند. این صنعت، یکی از ارکان اصلی نظام مالی و بانکی کشور و زیرساخت توسعه تجارت الکترونیک و اقتصاد دیجیتال به شمار می‌رود و نقش مهمی در تسهیل مبادلات مالی، افزایش سرعت و امنیت پرداخت‌ها و گسترش خدمات مالی نوین ایفا می‌کند.

مهم‌ترین ابزارهای این صنعت شامل کارت‌های بانکی، دستگاه‌های کارت‌خوان (POS)، درگاه‌های پرداخت اینترنتی، پرداخت‌های موبایلی، کیف پول‌های الکترونیکی، پرداخت از طریق QR Code و انتقال وجه کارت‌به‌کارت است که امروزه بخش عمده‌ای از تراکنش‌های مالی روزمره از طریق آنها انجام می‌شود.

صنعت پرداخت علاوه بر کاهش وابستگی به پول نقد، به افزایش شفافیت اقتصادی، کاهش هزینه‌های مبادلات، توسعه کسب‌وکارهای آنلاین، بهبود تجربه مشتریان و رشد اقتصاد دیجیتال کمک کرده و به یکی از مهم‌ترین بخش‌های اکوسیستم فناوری مالی (فین‌تک) تبدیل شده است.

در بازار سرمایه نیز چهار شرکت فعال در صنعت پرداخت حضور دارند که مشخصات آنها در جدول زیر ارائه شده است. با توجه به داده‌های جدول، شرکت «آپ» در خرداد ۱۴۰۵ نسبت به ماه قبل رشد درآمد ۲۴ درصدی داشته و توانسته بیشترین رشد ماهانه را در گروه خود کسب کند. در طرف مقابل نماد «سپ» در خرداد ۱۴۰۵ نسبت به ماه قبل رشد درآمد ۲ درصدی داشته که کمترین رشد درآمد ماهانه را در گروه صنعت پرداخت را ثبت کرده است.

ردیف	سهم	رشد درآمد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد درآمد نسبت به ماه قبل
۱	آپ	%۷۰	%۲۴
۲	پرداخت	%۱۰۳	%۱۸
۳	رتاپ	%۵۸	%۱۳
۴	سپ	%۴۷	%۲

متوسط درآمد صنعت پرداخت در خرداد ۱۴۰۵ نسبت به ماه قبل ۱۴ درصد است. نماد «پرداخت» در خرداد ۱۴۰۵ نسبت به خرداد ۱۴۰۴ رشد ۱۰۳ درصدی را کسب کرده، که بیشترین درآمد سالانه را در گروه خود ثبت کرده است.در طرف مقابل نماد «سپ» در خرداد ۱۴۰۵ نسبت به خرداد ۱۴۰۴ با رشد ۴۷ درصدی، کمترین درآمد سالانه در گروه صنعت پرداخت ثبت کرده است. متوسط درآمد صنعت پرداخت در خرداد ۱۴۰۵ نسبت به خرداد ۱۴۰۴ نزدیک به ۷۰ درصد است.

هزینه‌های آشکار و پنهان اعتبار در پلتفرم‌های لندتک

بهای واقعی وام‌های آنلاین چقدر است؟

بازار وام‌های آنلاین و خریدهای اقساطی در سال‌های اخیر یکی از سریع‌ترین رشدها را در اقتصاد دیجیتال ایران تجربه کرده است. در شرایطی که تورم قدرت خرید خانوارها را کاهش داده و دریافت وام از شبکه بانکی همچنان با مراحلی مانند معرفی ضامن، وثیقه، مراجعه حضوری و فرآیندهای زمان‌بر همراه است، لندتک‌ها یا همان شرکت‌های فناوری مالی توانسته‌اند بخشی از نیاز مردم به اعتبارهای خرد را پاسخ دهند.

امروز پلتفرم‌هایی مانند دیجی‌پی، اسنپ‌پی، تارا، ازکی‌وام و سایر بازیگران این حوزه، تنها با چند کلیک امکان خرید اقساطی یا دریافت اعتبار را برای میلیون‌ها کاربر فراهم کرده‌اند؛ مدلی که در بسیاری از کشورها با عنوان اکنون بخر، بعداً پرداخت کن (BNPL) شناخته می‌شود.

اما همزمان با توسعه این بازار، انتقادها نسبت به هزینه واقعی این اعتبارها نیز افزایش یافته است. بسیاری از کاربران می‌گویند مبلغی که در نهایت برای یک خرید اعتباری پرداخت می‌کنند، فاصله قابل توجهی با قیمت اولیه کالا دارد و بخشی از این اختلاف در قالب حق اشتراک، هزینه خدمات، کارمزد یا عناوین مشابه دریافت می‌شود؛ موضوعی که به اعتقاد کارشناسان، بیش از هر چیز به شفاف نبودن مدل درآمدی برخی لندتک‌ها بازمی‌گردد.

بانک مرکزی نباید قربانی کسری بودجه شود

با توجه به شرایط پساجنگ و تداوم کسری بودجه در کشور، کارشناسان معتقدند سیاست‌گذاران باید در کنار سیاست‌های پولی، اصلاحات سیاست مالی را نیز در اولویت قرار دهند تا از تشدید کسری بودجه و آثار تورمی آن جلوگیری شود. فتح‌الله تاری، اقتصاددان و عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی درباره الزامات سیاست‌گذاری اقتصادی در شرایط پساجنگ و راهکارهای مدیریت کسری بودجه سخن گفته است. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

باتوجه به حذف ارز ترجیحی و شرایط کنونی کشور اصلاح ساختار مالی دولت ضرورتی اجتناب ناپذیر است. از سوی دیگر، بانک مرکزی باید از سلطه مالی دولت خارج شود؛ هرچند متأسفانه هنوز قوانین مناسبی برای تحقق این هدف وجود ندارد، اما این نظهاد همچنان ابزارهایی برای اجرای سیاست‌های مستقل‌تر در اختیار دارد.

در حوزه مالی دولت نیز اصلاحات ساختاری ضروری است تا دولت ناچار به استقراض از بانک مرکزی نشود. با توجه به اینکه بخشی از بنگاه‌های اقتصادی در جریان جنگ اخیر آسیب دیده‌اند، تأمین مالی آنها باید در اولویت قرار گیرد.



با برگزاری مجمع عمومی عادی سالیانه

صورت‌های مالی شرکت ملی انفورماتیک تصویب شد

در مجمع عمومی عادی سالیانه که به ریاست رضا خواجه‌نائینی، معاون توسعه مدیریت و منابع بانک مرکزی برگزار شد، مسعود پشم‌چی، معاون فناوری‌های نوین بانک مرکزی، اعضای هیئت‌مدیره و نمایندگان سهامداران از جمله بانک‌های ملی ایران، صادرات ایران، صنعت‌ومعدن و پژوهشکده پولی و بانکی حضور داشتند.

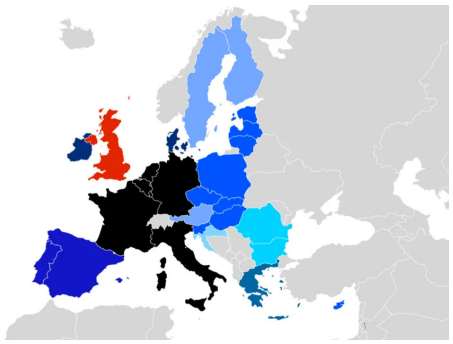
رئیس مجمع در این نشست، ضمن قدردانی از تلاش‌های صورت‌گرفته، توصیه‌هایی را در راستای ارتقای خدمات «گروه ملی انفورماتیک» مطرح و تکالیفی را برای تحقق اهداف آتی گروه برشمرد.

در ادامه جلسه، سید رضا ناصری‌نیک، مدیرعامل شرکت ملی انفورماتیک، گزارشی از عملکرد و رویکردهای هیئت‌مدیره ارائه کرد و گفت: تمرکز برامنیت، شفافیت، نظارت دقیق، مدیریت بهینه سرمایه‌گذاری‌ها، استقرار حاکمیت شرکتی؛ حفظ و جوان گرایی سرمایه‌های انسانی از اصلی‌ترین محورهای فعالیت شرکت در سال گذشته بوده است.

ناصری‌نیک با تأکید بر اهمیت امنیت و پایداری خدمات، اظهار داشت: در حال حاضر، سبد محصولات گروه ملی انفورماتیک شامل بیش از ۱۰۰ سامانه تخصصی در سطوح حاکمیتی و غیرحاکمیتی است که بخش عمده‌ای از زیرساخت‌های مالی کشور را پشتیبانی می‌کنند. خوشبختانه با وجود چالش‌های موجود، نرخ پایداری این خدمات در محدوده ۹۹.۹۹ درصد حفظ شده است.



فشار بودجه‌ای منطقه یورو زیر سایه گسترش پرهزینه اروپا



اتحادیه اروپا در حالی بزرگ‌ترین موج گسترش خود در دو دهه اخیر را پیش می‌برد که بحث اصلی دیگر فقط «افزایش تعداد اعضا» نیست، بلکه این پرسش جدی‌تر شده است که هزینه اقتصادی این توسعه از کجا تأمین خواهد شد و چه فشاری بر بودجه اتحادیه و آینده منطقه یورو وارد می‌کند.

اگرچه بروکسل این روند را به‌عنوان یک پروژه ژئوپلیتیکی و راهبردی معرفی می‌کند، اما داده‌های موجود از منابعی مانند رسمی مانند کمیسیون اروپا نشان می‌دهد که گسترش اتحادیه، به‌ویژه در صورت عضویت اوکراین، می‌تواند به بازتوزیع سنگین منابع، افزایش تعهدات مالی و تشدید شکاف میان کشورهای پرداخت‌کننده و دریافت‌کننده منجر شود. مطالعات مختلف نشان می‌دهد که پذیرش هم‌زمان چند کشور نامزد، از جمله اوکراین، مولداوی و کشورهای بالکان غربی، می‌تواند سالانه بین ۱۵.۷ تا ۲۶ میلیارد یورو هزینه مستقیم برای بودجه اتحادیه ایجاد کند؛ رقمی که به‌گفته گزارش پارلمان اروپا، در سناریوی گسترده‌تر ممکن است به حدود ۰.۲ درصد تولید ناخالص داخلی اتحادیه برسد. دراین میان بزرگ‌ترین چالش مالی، نه در حوزه دیپلماتیک، بلکه در کشاورزی و سیاست انسجام بروز می‌کند. مطالعه Bruegel درباره پیامدهای بودجه‌ای عضویت احتمالی اوکراین نشان می‌دهد که اگر قواعد فعلی بودجه اتحادیه بدون دوره‌های انتقالی اعمال شوند، هزینه خالص ادغام اوکراین می‌تواند حدود ۱۱۰ تا ۱۳۶ میلیارد یورو در یک دوره هفت‌ساله باشد؛ یعنی حدود ۰.۱۰ تا ۰.۱۳ درصد GDP اتحادیه اروپا.

منازعه دو غول آسیا وارد فاز جدیدی شد

نبرد ژئواکونومیک چین و هند بر سر زادگاه بودا

رقابت ژئواکونومیک چین و هند بر سر آینده بودیسم، زادگاه بودا را از یک زیارتگاه مذهبی به میدان جنگ زیرساخت‌های چند میلیارد دلاری و دیپلماسی گردشگری تبدیل کرده است.

در حال حاضر اهمیت لومبینی برای دو غول آسیا تنها به جایگاه مذهبی آن محدود نیست؛ این منطقه به دلیل ظرفیت بالای گردشگری مذهبی و موقعیت ژئوپلیتیکی نپال، به یکی از میدان‌های رقابت اقتصادی و نفوذ منطقه‌ای دو قدرت آسیایی تبدیل شده است.

آنچه در ظاهر یک منازعه مذهبی بر سر آینده بودیسم به نظر می‌رسد، در عمل به رقابتی اقتصادی بر سر گردشگری، زیرساخت، نفوذ فرهنگی و کنترل جریان سرمایه در نپال تبدیل شده است.

گزارش مرکز آمار شورای همکاری خلیج فارس نشان می‌دهد

تورم «GCC» پایین‌تر از اقتصادهای بزرگ جهان

گزارش مرکز آمار شورای همکاری خلیج فارس نشان می‌دهد نرخ تورم در کشورهای عضو این شورا در سال ۲۰۲۵ به ۱.۸ درصد رسیده است؛ در حالی که این رقم در سال ۲۰۲۴ برابر با ۱.۶ درصد بود.

با وجود این افزایش جزئی، تورم برای دومین سال متوالی زیر سطح ۲ درصد باقی مانده که نشان‌دهنده موفقیت سیاست‌های اقتصادی در مهار فشارهای تورمی و حفظ ثبات قیمت ها ست .

این گزارش تأکید می‌کند که نرخ تورم کشورهای شورای همکاری خلیج فارس از پایین‌ترین سطوح جهان به شمار می‌رود و کمتر از تورم اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه (۵.۳ درصد)، میانگین جهانی (۴.۲ درصد)، ژاپن (۳.۲ درصد)، آمریکا (۲.۶ درصد)، اتحادیه اروپا و اقتصادهای پیشرفته (هر دو ۲.۵ درصد) و منطقه یورو (۲.۱ درصد) است.

ویدیو





